

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
 Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
 Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
 Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
 Corespondențele sânt a se adresa la:
 Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
 Epistole nefrancoate se refuză. — Articuliile nepublicate nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr. — de donș ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru de-care publicare.

Revista politică.

Sibiin, în 10 Decemvre.

La „Ung. Post“ i se scrie din Lugo: Adunarea generală constituțională a comitatelor întrunite în Caraș și Severin comitele suprem Tabajdi o a fîscat pe 4 Ianuarie a. 1881.

La adunarea aceasta vor lua parte și funcționarii și reprezentanțele din amendouă comitatele. Problema adunării generale va fi împărțirea cercurilor celor nouă administrative, împărțirea cercurilor electorale pentru alegerea comisiunilor comitatense, numărul și salariile funcționarilor celor noi dela manipulațiune. Cu un cuvânt între statutul organic al comitatului are să se statorească din nou. Un elaborat-proiect este aproape gata.

Cestiunea dunăreană a intrat într'un stadiu nou. O telegramă dela Galați din 19 Decemvre spune după „P. Cor.“, că în comisiunea europeană delegatul englez și rusesc, în ședința dela 17 l. c., s'au pronunțat pentru o comisiune europeană pentru supravihizarea Dunărei de la Poarta-de-fer până la Galați, dacă comisiunea micstă se ve arêta imposibilă. Delegații celorlalte staturi însă nu s'au învoit cu comisiunea europeană. Deci s'au decis comisiunea micstă, care în ședințele sale va vota cu majoritate și în cestiuni momentose cu unanimitate. Pentru evitarea necesității unui vot preponderant, delegatul turcesc a pus în perspectivă intrarea Turciei în comisiunea micstă.

Diarele din București publică o telegramă a principelui Gr. M. Sturza către ministrul president Ioan Brătianu. Principele țice, că a aflat, că mai mulți din partida democratică națională sînt arestați sub cuvânt, că ar fi compromiși și culpabili în și la atentat. Speră, că aceia sînt neculpabili. Dacă însă cu toate aceste unii ar fi culpabili, să se facă responsabili pentru pensoaana lor, de oare ce asasinatul politic nu poate fi mijloc de acțiune pentru democrați. Ca cap de partidă condamnă atentatul asupra lui Brătianu.

Afacerea din Agria în parlament.

(Lacheiere.)

În ședința din 14 Octomvre n. continuându-se desbaterea ia cuvîntul G. Ugron: Esesele militarilor ne aduc la convingerea, că constituționalismul nostru merge spre apunere, ear reacțiunea se întărește. Cererea ca actele de cercetare să se substearnă e o cestiune de putere și dacă ministrul de reboiu refuză a le da aceasta însămnă atât că el nu respectează dreptul de controlă a parlamentului unguresc. Într'o simplă întrebare de procurare de mobile opiniunea publică din Austria se manifestează cu mai multă energie decăt la noi într'o cestiune de suveranitatea poporului. În afacerea Seemann nici nu a fost o procedere penală, ci numai o cercetare prealabilă și cetatea Agria ear drept. Dacă ministrul president are proto-

colul și nu voiește a'l substerne, prin aceasta despuțesece parlamentul, dacă nu'l are, apoi și-a împlinit reu dorința de controlă.

Dar cu toate aceste stindardul nostru va rămâne; coloarea roșie va caracterisa rușinea noastră, coloarea albă nevinovațiia lui Seemann, coloarea verde resonamentul ministrului president. (Risete în stînga extremă.) Esesele armatei comune nu vor înceta decăt prin înființarea unei armate unguresci independente. Stindardul nostru a fost numit s'dranța, într'adevăr, o deamnă numire pentru emblema unei națiuni ruinată materialcesce și moralicesce! În fine nu primesc propunerea comisiunei.

M. Iokai declară, că ia cuvîntul pentru a respinge învinuirile, ce se aruncă partidei guvernamentale în față. Într'adevăr, țice oratorul, e grea învinuirea, că noi sîntem indiferenți către emblema națională, cătra onoarea națională. Deputatul Orban a numărat un șir de stindarde, care se pretinde că sînt întinate și insultate de C. Tisza.

Al. Csanády intrerupe: Așa e! Este adevărat! (Ilaritate.)

M. Iokai (continuând): Dacă domnii deputați Orban și Csanády și-ar fi luat osteneala să meargă în sala museului național (mişcări în stînga extremă), unde se află adunate stindardele luptei pentru libertate (sgomot în stînga extremă) ar fi aflat stindardele cele decorate cu medalia merenti. Acele semne de triumf se păstrează acolo cu pietate, nime nu le poate întina.

Dar nu era lipsă de această esagerare hiperbolică, pentrucă, după cum constată faptele, tricolorul unguresc se află la locul cuvenit la ori ce serbătoare militară.

Dealtmîntea afacerea putea fi privită ea terminată prin declarațiunea ce a făcut-o Seemann înaintea martorilor, că adecă dînsulnu a voit să vătme națiunea ungurescă. Această declarațiune dată de un om onorabil este o satisfacțiune cavalercescă. (Strigări în stînga extremă: La un om privat!)

Parola de onoarea unui militar e în ochii mei mai autentică decăt cuvîntul unor patrioți triști, cari au țînut într'ascuns vătămarea opt luni de țile și numai după aceasta a eșit eu ea la lumină. (Miscări în stînga; ilaritate în dreapta.)

Dar nu de Seemann e aici vorba, ci de un atac combinat asupra armatei comune. Înțeleg aceasta, dar nu pot aproba mijloacele de cari se folosec respectivii. Dl Orban a amintit cu dispreț de oficierii austriaci, cari au fugit dinaintea steagului din 1848/49. a uitat însă a aminti și pe acei oficierii, cari trecend din armata comună în șururile noastre au luptat și sîngerat sub semnul acesta. (Nelinise în stînga.) Da, au fost mulți bărbați în oastea noastră, cari vorbiau nemțesc, dar se luptau pentru constituțiunea ungurescă, și după părerea mea o rană căt de mică vorbesce mai eloquent decăt o gură spartă și lăundăroasă. (Ilaritatea sgomotoasă în dreapta, mișcări în stînga.)

Dl deputat a uitat în deosebi, că între acești oficierii s'a aflat unul, Leinigen, care a fost șef de armată și a murit moarte de martir pentru libertatea ungurescă. Pietatea națiunei unguresci pune cununi de suvenire pe mormîntul lui, ear dvoastră întinați aceste cununi. (Aprobări în dreapta contrațicerei sgomotoase în stînga.)

Cred că Germanii și Ungurii din monarhie sînt cu mult mai cu minte decăt să și mai rispească puterile pentru a se sdrobi unii pe alții; puterile trebuie se și le reserve pentru cercări mai grele. (Așa e! în dreapta. Strigări în stînga: Pentru Bosnia!)

Și acum trebuie se mulțamesc Dđeului Maghiarilor, că ne a lăsat să ajungem ția fericită, în care națiunea maghiară nu are de înregistrat un rêu mai mare decăt acela, că între cuvintele cesaro-regesc lipsesce particula „și“. (Ilaritate în dreapta mișcări în stînga.)

Dl Thaly ca mare istoric 'și va aduce aminte, că în istorie a fost o ceartă renunată pentru cuvîntul „și“, anume în timpul, când ortodocșii și șismaticii din Bisauțiu disputau asupra întrebării, dacă trebuie a se adauga la cuvîntul „filio“ particula „que“. Cearta era atât de înverșunată încat oamenii nici nu observau, că bombele sultanului spergeau porțile Constantinopolii. Ei perđuera Bizanțul, și-au cîpetat pe „filioque“, dar și pe Turci.

Nași dori să avem și noi parte de un asemenea „filioque“ și din acest motiv nu atribuesc acestei afaceri o însemnătate mare. Resping contra-proponerie.

Des. Szilágyi impută lui Jokai, că a tratat o afacere serioă într'un mod umoristic voind prin aceasta a eluda lămurirea lucrului, ear guvernul este vînovat, pentrucă a întărđiat a linisci opiniunea publică cum se cuvine. În toată procedura guvernului nu se vede nimic pozitiv, ci numai suposițiuni vage, de aceea oratorul cere să se facă lumină.

Oto Hermann propune: Ministrul president folosind-se de influența sa legală asupra afacerilor comune se esopereze dela ministerul comun, ca în scoalele militare de creștere să li se propună elevilor teoria constituțiunei cu deosebită privire la raportul între corpul legiuitor, cetățenii contribuabili și între armată, ear corpul oficieresc al armatei comune se ia parte la un curs supletoriu, care să tracteze despre constituționalism. (Ilaritate.)

În fine se primesc în merit propunerea comisiunei și prin aceasta odioasa afacere, care a făcut atăta volbură, este resolvată.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiin, 9/21 Decemvre (Adunarea generală estraordinară a comitatului Sibiinului) Eri la punct 10 oare a deschis adunarea presiul ordinariu II. sa dl comite supr. Fr. Wächter.

Obiectele de desbatere au fost 49. Cele dintăiu: despre allegerile întregitoare: despre publicarea dreptului

statarium în cercurile Diacovar, Pojeaga, Rôceze și în cetățile Eszeg și Posega, despre încuțarirea miliției etc. care s'au luat spre sciință — a urmat nota cetății libere a Clujului, prin care reprezentanța comitatului fu provocată a pătîni adresa în privința „atentatului comis“ contra lui N. Bartha, redactorul țiarului „Ellenzök“.

N. Cristea cerend cuvîntul la obiectul acesta țice, că i place libertatea întrunirilor și a preseii și este ori și când gata a o și apêra. Regretă însă, că în cazul de față nu esto în pozițiune de a sprigini cererea cetățenilor liberi cetății a Clujului, din motivul, că aceasta privește un lucru, a cărei stare faptică încă nu este cunoscută în toate amunentele ei. Ceea ce se scie până acum se scie din țiare și țiarele au înfățișat afacerea după punctele de vedere din care fac parte. Mai încolo după țiarele maghiare este cunoscut, că această afacere inișă Clujenii maghiari au tratat-o prin aprobările, ce le au esprimat față cu G. Ugron, din punctul de vedere, care este reslățit astăđi preste patria noastră și care dela 1867 încoaec, reducend toate la ceea ce este maghiar și maghiarizatoriu, incuviințează numai ce este plăcut Maghiarilor. Ei au aprobat espresuniile, ce s'au aruncat asupra armatei comune, unic institut la care caută cu mândrie toate naționalitățile, a căror fii se află într'ensa, institut, destinat spre susținerea ordinei înlăuntru și spre apêrarea monarchiei în afară. Acei, cari privesc în armata comună o reprezentanță a unității monarchiei, cimentul, cre cimentează monarhia, își vor aduce aminte de simpatiele cari au petrecut armata în țile grele, când au avut să ese în afară și nu le vine bine, când acest institut se trage în discuțiunile publice spre a fi încercat cu atribute necuviințioase și dejositoare. Din considerațiunile aceste dară și din cauză, că afacerea încă este pendentă, nu spriginesc hărtia Clujenilor, care se amestecă în legislațiunea militară și nu este învoit nici cu propunerea comisiunei permanente de a se lua simplu spre sciință, ci propune: a nu se lua în considerațiune.

Wittstock aprețuesce cele dișe de antevorbitoriu, reflectează însă, că deosebirea între propunerea dînsului și a comisiunei permanente nu este mare și spriginesc pe cea din urmă.

V. Roman susține, că este deosebire între propunerea lui Cristea și a comisiunei. Dînsul vede, că Clujenii proced ca și cum numai Maghiarii ar fi în țeară și ca și cum naționalitățile ar trebui să aprobeze tot aceea ce le vine lor la scoțeață. Spriginesc așa dară propunerea lui Cristea.

Tamásy desaprobează licențele de presă și nu le incuviințează ori și din care parte ar veni acele. Însă dacă a înțeles bine propunerea lui Cristea, că adecă să se respingă hărtia Clujenilor nu o poate sprigini.

Punendu-se la vot propunerea lui Cristea cade și se primesc a comisiunei permanente.

Urmează la desbatere hărtia comitatului Heveșului, prin care se cere

respingerea adresei privitoare la eliberarea Poloniei.

V. Roman având în vedere conculsul adunării de mai înainte nu mai face propunere. Dă însă expresiune convingerei sale, că în Ungaria, unde naționalitățile nemaghiare sînt asurite, este destul de eliberat și că nu sîntem în pozițiune de a alerga în trăjutorii altora în afară. Elementul polon din Galiția se află într'o situațiune mai favorabilă decît a noastră și nu are lipsă de ajutorul nostru. Nu face dar propunere. Esprimă însă ideea, că se ne vedem noi aici a casă de necesurile noastre.

Celelalte obiecte pînă la al 15., dintre care distingem: clădirea drumului dintre Șugag și Jina și încuviințarea unui ajutoriu pentru repararea bisericii g. c. din Gârbova, se primesc fără discușiune.

După aceste vine cesțiune clădirei unui edificiu pentru oficiul comitatului, cesțiune care se tragă de mai mulți ani.

Ministeriul de interne prin o hârtie dela 1 Noemvre a. c. Nr. 48447 respunde la conculsul adunării generale din 8 Octomvre a. c. conform căruia aceasta stăruiește pe lângă cumpărarea casei Nr. 8 din strada morei pentru oficiul comitatens. Ministeriul aflând că acest conculs nu este în armonie cu interesele comitatului îl cassează și provoacă representațiunea comitatului a lua în considerațiune seri-oasă clădirea unui edificiu pe Soldiș. Spre sfîrșitul acesta cere a se substerne pe lângă raport detaiat planul și preliminarul de spese.

În legătură cu acesta presiul comunică, că este împuternicit din partea ministeriului, să aducă la cunoștința representaței, că acela, avînd în vedere strimtoarea bănească a comitatului, este aplecac a plăti erariului suma de 6,000 fl. prețiși ca preț de rescumpărare pentru locul de clădire. (Locul de pe Soldiș este al erariului.)

Se cesete propunerea comisiunei permanente. Aceasta propune a se substerne ministeriului o representațiune elaborată de o subcomisiune, prin care se motivează, pentru ce nu poate accepta representațiunea comitatului clădirea edificii după indigitațiile ministeriale. Mai departe cere comisiunea dela vice-comișiat unele ante-acte spre vedere.

Vice-notariul Székely ca raportor al minorității din comisiunea permanentă propune votarea clădirei, pregătirea celor de lipsă pentru clădire, eventual contragerea unui împrumut și scrierea unui aruc sau unei contribuții suplinoitoare (pótadó) și în fine înărcinarea vice-comișiatului cu executarea clădirei.

Dr. Wolff stăruiește pentru estradarea actelor necesare pentru înstruirea actului. Privitoriul la emislul ministerial i se pare, că ministeriul vrea să silească comitatul la clădire, ceea ce învoală și scrierea unei contribuții neincuviințate de dietă. Chiar și în staturi cu guvern absolut, nu ministeriul, ci suveranul împune contribuțiunile. Trebuie așa dară păstrată libertatea deciderii în privința contribuției precum și în privința locului, unde are a se pune clădirea. Cumpărarea unei case s'a recomandat pentrua populațiunea să se cruțe de sarcini noue. Recomandă dar substerne reprezentanței și estradarea ante-actelor încă în ședința de față.

P. Cosma nu poate accepta nici votul majorității din comisiunea permanentă, nici al minorității. Numai în privința cumpărării casei din strada morei sînt două rezoluțiuni ministeriale. De aceea în privința locului, unde să se așeze oficiile comitatense, începe încă discușiune. Representanța are așa dară drept să discute dacă este să se clădească sau să se acuire

unde-va o casă corespunzătoare. Densul încă este, din motive sanitare pentru a se ține Soldișul liber pînă se va pute; cu toate că nu ar voi să se susțină ruina, care e întoarsă cu dosul spre parcul Soldișului. Propune a se vota acuirea unui edificiu pentru oficiul comitatului chiar și cu oare care jertfe și nu ar fi în contra acuirii și adoptării casei lui Szalay.

Vice-comitele Sennor reflectează la propunerea lui Dr. Wolff, că basându-se pe § 4 art. 47, 1870 nu este obligat a estrada anteactele cerute.

Dr. Arz de Straussenburg provocându-se la același § arată, că privațiilor nu este vice-comitele obligat a le estrada ante-acte, dar representaței comitatului, da. Venind la merit arată și densul la rëndul seu, că representața are drept a discuta asupra obiectului și se provoacă la ministru, care provoacă representața a lua în considerațiune clădirea unui edificiu. Învinuirea din partea v-not. Székely, că representața se joacă cu emisele ministeriale, o combate, dicînd, că în 1878 s'a decis clădirea pe Soldiș. Ministerul a cassat decisiunea. S'a decis mai tîrziu cumpărarea unei case. După un an și jumătate se cassază și decisiunea aceasta. Guvernelul este dară de vină, dacă pînă acum afacerea s'a trîgînat și n'avem nici un crucer spre scopul acesta. Împutarea lui Székely, că egoismul cetățenilor din Sibiu împedecă clădirea, o respinge cu aceea, că toema egoismul acesta ar trebui să stăruiească pentru un palat pompos în Sibiu. Din considerarea la comunele cele serace din comitat ar recomanda propunerea maiorității din comisiunea permanentă. După ce însă Cosma a făcut o propunere, care se deosebeste de a majorității, cu care încâtva se învoiesse, propune: a se transpune propunerea lui Cosma comisiunei permanente, care se combine propunerile și după ameași la 3 ore comisiunea permanentă să raporteze adunării generale.

Presid. În adunarea aceasta nu recunosc nimenui dreptul de a interpreta legile. Nu sîntem în parlament, chiar și dacă cineva este deputat. Eu am să decid, dacă procedura este legală sau nu. Nu admit să se interpreteze aici paragrafi în mod advocațial. Nu se plătesce ca aici să se vîrducă cineva (contrașicieri șgomtoase). La protocol, ce se cuvine la protocol, de ce me voi și îngriji.

Arz. Dl comite a vorbit de deputat. Eu sînt aici exclusiv deputat comitatens și dacă mai am și alte misiuni nu aparține aici. Dl comite nu are dreptul a mă numi aici în înțelesul acesta advocat, nici a'mi imputa, că m'am declarat în mod advocațial. Dl comite n'a cumpănit bine ce a vorbit. Densul a învinuit, nu voi să ție, că a insultat, o clasă întreagă de oameni.

Pres. Resping și aceasta.

Arz. Fie-care este în drept, ba datoriu a lucra după cum i dictează conștiința.

Pres. Repet, noi nu sîntem parlament.

Dr. Păcurariu într'un lung discurs mai întăiu nemțese apoi românesc învinuie pe Wolff și Arz, că au comis erori mari în tratarea formală a afacerii. Spune că 'și-a retras recursul, care cei doi îl cereau între ante-actele din cesțiune. Promite însă a l'i pune la dispozițiune în original sau în concept. Împută majorității, că se joacă cu conclusele (Oho!) După ce apostrofează pe acei ce strigă oho și prin apostrofare provoacă ris general, propune votarea clădirei unui edificiu comitatens pe Soldiș.

Dr. Sentz ca membru nu află de lipsă a și da coloarea pe față și declară, că este reprezentantul guver-

nului*) și guvernul are drept a fi reprezentat în adunare. În fața unei majorități așa mari și compacte, se înțelege, că aceasta nu e lucru ușor Critisează representațiunea (proiectul) și cu toate că pune în perspectivă o apropiere de păreri resping reprezentațiunea. Căci nu poate admite, ca ministerul să fie influințat unilateral de voturi separate și recurse, cum se țice în reprezentațiune. Ar fi o vătămăre pentru ministru, când ar presupune cine-va; că este influințat de Dr. Păcurariu (laritate mare). Propunerea estradării actelor amintite sînt toane și capricriuri. Comitatenii simt o plăcere când pot comanda funcționarilor comitatului. (laritate). Discursul s'a întins apoi asupra teoriei despre libertate și anarhie, provocând exclamări de „incheere!". În fine spriginesce votul minorității comisiunei permanente.

Tamásy și încă spriginesce votul minorității.

N. Cristea constată, că domni Dr. Păcurar și Dr. Sentz au ținut prelegeri lungi despre libertate, drept și în libertatea dor ved, că numai densii, oameni declarați ai guvernului, au convingeri liberale, pe când cei de alte păreri, cari mai sînt în casa aceasta, se joacă cu guvernul și restring libertatea celor ce reprezintă guvernul. Densul crede, că libertatea adevărată respectează părerile tuturor și precum susțin domnii antevorbitori, representații ai guvernului, despre sine, că au convingeri dlor, așa trebuie să presupună și la ceilalți că au convingerile lor și adevărata libertate presupune, că este permis și unora și altora a și le apêra. În discursul discursului apêra Soldișul contra acolora, cari susțin că mai nainte nu reflectă nimenea la remănera Soldișului fără clădiri. Dacă Soldișul a fost neabăgat în samă mai nainte astădi nu mai este și fiind acum întogmit în parc, din punct de vedere igienic, este de lipsă se remănă așa. I pare rêu că nu remâne și partea din jos de drum a Soldișului liberă, ca să se continue parcul, așa încât cu timpul cetatea cea veche să fie incungiurată de toate părțile cu promenății, ceea ce ar servi spre binele igienic al cetății. Spriginesce propunerea lui Cosma din în comisiunea de a se da comisiunei permanente ca să o ia în considerațiune și după ameași să vină cu un raport, eventual cu o propunere, în care să se fie considerată propunerea lui Cosma.

Wittstock resping însinuirea, că partea, de care se ține densul, tragă gîna afacerea cu intențiune. În celelalte comitate asemenea cesțiune nu a înaintat mai departe. În toate părțile oamenii își trag sama, să nu încarce prea mari sarcini în spinarea contribuțenților. Densul ia drept esemplu Cîsnădia și arată că este de încărcată cu contribuții, căci din venitul brut plătesc 50% contribuții statului și comitatului așa încât se vine 7 fl. contribuție pe suflet. Și densul voiesce să aibă oficiul comitatens un adăpost corespunzător Spriginesce luarea în considerațiune a propunerii lui Cosma conform propunerii lui Arz.

Dr. Wolff recede dela prezentarea recursului lui Păcurar.

Cosma se învoiesce cu propunerea lui Arz. Ședința se suspende pe o oră (pînă la 3 oare).

La 3 oare deschidînduse ședința comisiunea permanentă prezentează propunerea:

I Repreantața să se pronuncie din nou prin conculs pentru edificarea unui edificiu comitatens; asupra Soldișului are însă a se reflecta numai dacă spre scopul acesta nu s'ar afla edificiu, eventual loc mai corespunzătoriu. Vice-

*) Se vor bucura Români, alegătorii sei din cercul Sebeșului. Red.

comitele în înțelegere cu primariul Sibului să pregătească un elaborat pentru adunarea generală prosimă.

II Proiectul de representațiune să se voteze și vicecomitele să se îndatoreze a atrage în raportul seu atențiunea ministeriului și asupra punctului prim.

Propunerea se primesc cu 68 contra 34 voturi.

D. Păcurar însinuuă recurs. Dr. Wolff, în urma unei declarațiuni a vicecomitelui, că este gata ori când a pune la dispozițiune raportul seu către ministru și retrage propunerea făcută în această privință. Celelalte obiecte s'au primit fără discușiune.

La sfîrșit s'au ales comisiunile. Resultatul acestor alegeri îl vom publica cu altă ocașiune.

Raportul

ministrului Dimitrie Sturza asupra proiectului de răspuns la discursul tronului, citit în ședința senatului României dela 1 Decemvre.

(1 Urmare)

Dar lucrurile nu stau numai aci.

Aspirații și pretențiuni la domnie e din toate unghiurile. Cei mai obscuri, cei mai incapabili, cei mai rei se cred apți pentru a lua destinele țerei în mîinile lor. Unii vin cu drepturi închipuite de ereditate, alții împinși de ambițiune personală nemăsurată, însă incapabili de a o satisface prin o muncă conșciențioasă, devotată binelui țerei, alții se ivesc ca simpli aventurieri îndrăzneși, ne mai vorbind de cățiva nebuni și săriți din minte, cărora le umbliă, după vechia dicțiune, gîrgăuni în cap. Pentru întreg acest soi de oameni, binele statului e pus cu desăvîrsire la o parte. Ei reprezintă destrănași de pe terenul politic, cari cred, că au fost puși în lume fără nici o îndatorire, numai pentru a și satisfac pasiunile înșoitoare. Nimic pentru ei nu e mai înalt și mai sfînt decît mica, miserabilă, cele mai adese incapabila lor personalitate.

Pentru stat și pentru popor se nasce însă din această stare de lucruri desordinea, anarhia, nesigurăna existenței proprii, decadența cea mai rușinoasă.

Pericolul e mărit în două moduri.

Ăntăia cugetare a fie-căruia, care în monarchia electivă pune mîna pe domnie, este, de a resturna această formă a monarchiei, pentru a asigura tronul urmașilor sei. Aceasta este atît de adevărat, atît de înăscut acestei forme de guvernament, încât domnii aleși în virtutea ei au mers pînă asupra legii fundamentale a țerei lor, pentru a împune nu forma unei monarchii ereditare regulate și legale, ci ereditate copioilor lor nelegitimi. Sub asemenea apucături cetățenii perd cu desăvîrsire simțemîntul legalității, ei nu trăsesc decît într'o continuă ațitare și agitare, fără scop și fără jîntă morală. Totul se pare certat în afacerile publice. Pasiunea și interesul personal nu și mai pun margini: ele devin legea supremă în ale statului.

Al doilea rêu și mai mare, de se poate, care e inerent acestei situațiuni și se nasce deodată cu densa, este imisciunea continuă a vecinilor în afacerile țerei. Din afară provin ațări ale cetățenilor unora în contra altora, susșinerea, inventarea chiar de candidați la domnie în timpul unei domnii existente, corupțiune sistematică și neîntreruptă a societății întregi, în fine imisciune directă în numirea domnilor și în afacerile interne ale țerei.

Eată urmările nefănlăturabile, certe, ce le-a adus și le aduce pretutindenea electivitatea domniei.

Români au buut acest pahar amar și era să i ajungă și pe ei trista soartă a Poloniei, a cărora vecini se întruniră prin trăcăt formal, ca se împedecă, chiar prin forța armelor, transformarea monarchiei ereditare.

Luptele noastre din lăuntru se întorceau numai împregiurul aspirațiilor celor mai nesățioase, ambițianilor celor mai de rënd. Ele au avîrilit feara într'o miserie și o mișele atît de mare încît în timp de un secol și jumătate domni ai fost numiți de

străini. Mai mult încă. Să nu uităm nici odată, că urele reciproce ale candidaților îndigoni ai produs monstruoșitatea, că acestia înșiși au cerut dela Poartă pe fanarioși, și că Poarta' i numia și scotea în fine din domnie, după voință și plăcere. Principatele române ajunseseră a fi o moșie părăsită, dată pradă în mâna unor arendași nesățioși, fără conștiință, fără cugetări bune, și cari cele mai adese plătau cu capul ambițiunea și rapacitatea lor.

Fermanul din 21 Martie 1716, pentru numirea celui dintâi domn fanariot pe tronul lui Mircea și al lui Mihail Viteazul, dicea, că sultanul găsesce, că Ștefan Cantacuzino a fiut prea mult domnie fărîi, și că Padjagul află cu cale să pue pe scaunul munteneș pe domnul Moldovei și se chemă pe mazilit domn la Constantinopol, unde va trăi nesupărât: Peste două luni, 7 Iunie 1716, se tăiau în Constantinopol capetele lui Cantacuzino și a tată-său. Unii din domni fanarioși, Constantin Mavrocordat, a fost de țecce-ori rânduit și destituit domn, de șese-ori în Valahia și de patru ori în Moldova; de două ori el nu a ocupat scaunul domniei de cât patru luni de zile.

Înriurirea exercitată de acele timpuri nefaste asupra timpurilor noastre nu s'au deschis de nimeni mai plastic, de cât de marele nostru istoric Eudoxiu Hurmuzache. Sânt momente în cari e necesar ca națiunile, ca și fie care om, să se reintre în sine, să se observe defectele și să se măsoare de îndreptare. În asemenea moment trebuie să fie ascultată vocea acelor cari, însuflețiți de spiritul adevărului, și al iubirii, vorbesc către națiunea ca părinți către fi lor.

Eudoxiu Hurmuzache dice:

„Românii au fost atrași în pătrunjă „morală a Orientului, care a pătruns la „Grecii bizantini și la Turci până la cel „mai înalt grad, toate păturile poporului, „confundând într'ensă întreaga viață politică „a Statului, și răspândindu-se din capitală, „ca din vatra' de căpetenie, asupra între- „gei țări. Cări erau oameni, cari se mișcau „și ce produceau ei? Ușuratori, cari, des- „prejind legăturile firesci de inrudire, restur „nau de pe tron pe proprii lor frați, scoțându-le „ochii și aruncându-i în mănăstiri. Domnii, „cari se certau pentru subtilități de tot felul, „în loc de a guvernă cu înțelepciune și „cu virtuțe, în loc de-a vedea propria lor „slăbiciune și pericolele ce amenințau din „afară. Pretențiuni la Coroană, cari uitau „făcș credința jurată, violau fără cuget „tratate solemni întărite și întindeau mâna „la ori ce nelegiuire, numai spre a'și ajunge „la scop. Oamenii de poziție înaltă și de „o influență mare, modele de nedemnă slu- „gărie către cei de sus și de nedemnoasă „trufie către cei de jos, exploatând în inte- „resul lor privat pozițiunea lor oficială și „abusând de ea ca de o părgișie în fringile „lor contra puterii statului. Căsătoria de- „venise o prostituată a politicii și a poftei „de tron sau de putere; se calculau foloa- „sele politice, ce ea putea aduce, se cumpă- „nau succesele politice și persoanele, pen- „tru a decide despre durata ei. Simțimintele „de patriotizm sau de împănărie viețuie „cetățenilor erau degradate la un egoism „strimț și la o lăcomie nemăsurată de căștig. „Lipsa completă de fidelitate și de bună „credință în relațiunile publice interne și „externe, fățărnicia și înșelăciunea interesată „în viața publică, se aședă ca regule sta- „tornice și se întinșeră și asupra vieții pri- „vate. Demoralisarea, coborându-se din ste- „rele de sus în cele de jos, pătrunse cu „silă și cu vicloșug toate clasele poporului „și le molipsi. Elementul egoistic deveni „preponderant și isgoni silințele continue, ce „trebuie să facă un popor, care vrea să aibă „un viitor pentru a îmblândi propriul său „sufler prin cugetarea strictă a datoriele „omenești și la principiile externe ale vir- „tutii. Urmele acestei tendențe demoralisă- „toare, care înădușe ori-ce calități bune precum burniana înădușe grăul, au rămas din „epocole anterioră până astăzi, și se ma- „nifestă în viața publică și privată a noului „stat român, într'un mod, care contrădice cu „sința nobilă și înțelegintă a Românilor, și „care justifică dorința ferbinte a ori căru „amic al acestui popor, de a vedea lucrurile „îndreptându-se spre bine.“

Astfel România ajunse la ultima' i- „njosire. Românii înșiși începeau a nu mai „avere încredere în viitorul lor, căci toți par- „ticipau la faptele miserabile, ce se petreceau, „și când se ivia un patriot înfocat, el plă- „tia de multe ori cu viața pentru simțimentele „oneste ale inimii sale. Cine nu'și aduce „aminte d. es. cum Constantin Cantemir, fără „judecată și fără vină, ordonă, de a se tăia „capul logofetului Miron Costin, pentru că „acesta era om drept, cu frica lui Dumnezeu „și cu iubire de țeară.

Independența țerei devenise un mit. Nici suveranitatea internă nu mai exista pe deplin. La ceremonia investiturii, Domnii țerei se prosternau în genuchi dinaintea Sul- tanului, și când încăleau la Poartă pe calul de paradă, ei sărutau scara scela îm- părăteșci în semn de supunere. Mai mult încă! Generali străini guvernă în diferite rënduri. Principatele cu o autoritate mai mare de cât a multora din Domnii țerei. Domnii români, cari au domnit după 1821, precum Grigore Chica, în țara românească, și Grigore Ghica în Moldova, aveau a susține o luptă orăncenă pentru a apăra drepturile și interesele țerei, simplii consuli, agenți comer- ciali, făceau de tremura dinaintele. Domn și boeri. Principii țerei se degradaseră în tratatele internaționale din 1849 la rangul de „inalți funcționari“ priveghiați și or- donați de comisari străini, Românii, cari îndrăsnău să pronunțe cuvântul de patrie, cari cugetau la binele și viitorul ei, se ocupau de limba națională și de școale, se declarau în actele publice ale guvernatorilor străini de oameni nesupuși, anarhici, neceali și cari vor ave a suferi toată urgia omenească.“

Europa însă considera aceste două țări române ca provincii turești, destinate a fi incorporate într'un care care timp de vreunul din putericiilor lor vecini. Drepturile Principatelor române nu numai nu existau pentru dreptul ginților, dar se statorise persuașiunea, că acele drepturi nu au existat nici odată. Nu erau ele continuu contestate în dreptul teoretic și practic al ginților până în timpurile din urmă? Nu era perdută chiar în majoritatea Românilor cunoștința despre acele drepturi? Mai mult încă: poporul român, din cauza domniilor degra- dătoare, ajunse a fi desprețuit, deconșiderat și declarat neapt, de a îndeplini cerințele civilizațiunei moderne.

În asemenea împrejurări era cu neputință de-a lucra, de-a face ceva bun și bine. Bântuți din afară, fără linște în întru, șfășiați și desconșiderați: ori ce aspirațiune mai înaltă, orice idee a binelui public, era înecatată în vârtejul vijifierilor al anarhiei și al re- lelor pasivne dominante. Degradarea generală a societății ajunse la culme. Un patriot onest bine cugetător se află într'o stare desperată El trebuia sau să stea la umbră, privind cu ochii neceai în lacrimi spectacolul sfășiator al decadentei moșiei strămoșesci, sau să trăiască într'o luptă continuă de toate zilele pentru existența țerei și pentru a sa proprie.

Nici nu putem astăzi pricepe, cât de mare au fost munca, silințele, sacrificiile, curățenia de simțiri și de cugetări, energia, iubirea de țeară a acelor, cari, mai ales de la începutul secolului actual, în timp de peste cinci țeci de ani au lucrat fără obo- seală, fără a se descurăgia la schimbarea mi- serabilei și periculoasei stări de lucruri în care ne aflăm. Picătură, dar continuă a fost lucrarea ca și suferința, cei mai mulți dintre acei luptători nici au zărit măcar uringe acelu viitor, pentru care se luptau cu o abnegațiune antică. Ei se sfērșiau, lăsând urmașilor cre- dința lor, speranța lor, virtutea lor, ca exem- ple neșterse de imitat și de urmărit.

Însă ideile de civilizațiune, de libertate, de progres, simțimentele naționale, nutritre mai întâiu de pușini, se răspândiră tot mai mult în inimile și în mințile cetățenilor. În fine, tot ce era sănătos nu mai trăia și nu mai lucra, de cât în speranța unui viitor fericit și asigurat. Cei puținii deveniră mulți și în fine legiune.

Astfel evenimentele din 1821 și din 1848 au preparat națiunea și anul 1856 o găsi coaptă pentru a pune capăt re- lelor trecutului și a păși cu decisiune spre o de- voltare sigură.

Resbelul oriental din 1854 fu decisiv, căci el liberă România de apăsarea externă,

ce zăcea asupra ei. Se poate dice, că în momentul, în care Puterile cele mari ale Europei au decis să întrebă pe România despre voințele și dorințele ei: cesțiunea inde- pendenței și a propășirii ei era ca și decisă căci națiunea nu avea de cât a enlege fruc- tele, ce ajunseră la maturitatea lor.

Românii veniră la apelul făcut de Eu- ropa cu un întreg program de reconștrăci- une a Statului lor. Acest program prezentat de Divanurile ad-hoc de neșterșă memorie nu era un act teoretic sau o compunere re- torică plină de faze generale. Acest program expunea într'un mod clar, bine motivat politicament judecat, necesitățile și voințele poporului Român în privirea organizării țe- rei, atât în partea situațiunei ei externe, cât și în privirea liniamentelor principale ale afacerilor interne. Acest program dove- dia, că Europa nu avea a face cu o popu- lațiune necultă și barbară, dar cu un popor care deși a rămas în urma progresului și a desvoltării Occidentului, din împrejurări nefaste și afară din voința și din putința sa totuși păstrase fundamentul civilizațiunei antică, din care ea își trăgeau originea, și nu rămăsese cu totul străin de civilizațiunea modernă, spre care avea aspirațiuni nein- doioase și atracțiuni decisivă.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Mulțămită publică.) Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ își exprimă prin aceasta cordiala sa mulțămită tuturor acelor, cari cu ocașiunea ședinței publice din preșe- rarea S. Apostol Andrei, au binevoit a contribui prin oferte marimonioase la înaintarea societății.

În preșeară au contribuit:

Ilustritatea Sa N. Popea 5 fl., d. d. A. Bechnitz 2 fl., N. Petrescu 1 fl., d-na König 4 fl., Zidu 1 fl., Munteanu 1 fl., Popa adv. 1 fl., P. Petroviciu 1 fl., G. Bobeș 1 fl., d-na Mathieu Gregor 1 fl., Kazan maior 1 fl., Petchescu căpitan 3 fl., Bacea căpitan 1 fl., Dr. Ab. Todea 1 fl., Ioan Hannia 5 fl., d-ra Roșca 1 fl., Dr. Moga 2 fl., G. M. asc. de drept. 1 fl., Balaș 1 fl., Stroia 1 fl., Nădeșan 1 fl., d-na ved. Popa-Radu 1 fl., D. Cuntan 2 fl., Simtion 1 fl., Hobian 1 fl., Hen- țeci 1 fl., d-na Răuciu 2 fl., Const. Stezariu 2 fl., D. Comșa 2 fl., Z. Boiu 1 fl., Nicoran Frateș 2 fl., Popa tip. 1 fl., d-na Stoica 1 fl., Dr. Dan. Bar- cian 2 fl., Simionăș 1 fl., Dr. Maier 2 fl., d-na Roșca 2 fl., P. Roșca 1 fl., Dr. A. Brote 1 fl., Gregor Mateiu 4 fl., Petric amplotai 1 fl., Simeon Po- pescu 2 fl.

Prin altă mână:

Bar. Urs 5 fl., Ales. Leb 2 fl., Ioan Bechnitz 1 fl.

Prin postă:

A. Olariu adm. pșco 5 fl., I. Pe- tric ppop 2 fl., Ieroteiu Beleş vi- cariu 2 fl. Suma totală. 91 fl.

Comitetul arangiator.

* (Convocare.) Despărțemēntul al VIII al Asociațiunei transilvane pentru cultura și literatura poporului român și va ține adunarea generală, în orașul Alba Iulia în 8 Ian. 1881 c. n. respective în a treia zi de cră- ciunul românesc.

La această adunare se invită toți on. domni membrii ai asociațiunei din acest despărțământ precum și fiesce care doritoriu de înaintarea cultuerei și literaturii poporului român.

Din ședința subcomitetului al VIII. Alba-Iulia în 19 Decemvrie 1880.

Ioan Pipoș m. p., Rubin Pațiu m. p., director, actuarii.

* (Refusarea balului de curte.) Jurnalul „Die Presse“ scrie în această privință următoarele: Refu- sarea balului de curte publicată de cu- rënd a cășnat o mare confușie în multe cercuri. Comisiunea magistratuală a adus conclud, a comandă pentru fes- tivitate o sumă de obiecte pentru în- frumșeare în preț de 38,000 fl. și încă

nu se scie, câte comande și în ce preț au sosit deja. Foarte multe persoane chemate spre a da ajutor la grupe și-au cumpurat materiile și și-au co- mandat deja costumele. Mulți indus- triali, cari au comandat anume pentru festivitate materii scumpe, au ramas cu ele în pagubă, pentru că acum a se găsește nimenea, să le rescumpe. Apoi câte alte năcasuri nu s'au prin- ciuit prin refuzarea balului?

* (Maghiarizare.) La tribu- nalul din Sibiu până acum s'au prim- mit scriptele advocaților și în limba română și germână pre lângă cea maghiară. În 14 Dec. n. însă tribu- nalul a adus conclud și în 17 Dec. l-a publicat, prin care advocaților le este in- terdis a se mai folosi dela 1 Ian. 1881 în- colo de altă limbă în scripetele precum și în pertractările lor verbale, decât nu- mai de cea maghiară. Aici trebuie se însemnă, că tot cercul tribunalului din Sibiu este locuit mai numai de Români și Sași. Deci de aci încolo și la noi, ca și în alte părți ale Ungariei justiția are să promoveze cunoștin- țele limbei maghiare și de dragul acelei limbi advocații, cari nu știu un- gurește, pot să se bage în cătăne, eară clienții lor să perdă cauzele, cari se vor purta într'o limbă, pe care nu o înțeleg și pe care și judecătorii, cari nu sânt Maghiari, o mai șchimosce, încât abia o pricep și Maghiarii. Acest conclud esibitor chiar în legea de na- ționalițăi.

* (Reducere de tarifă.) Noua tarifă pentru persoanele, cari călătoreșc pe căile ferate de stat ungurești, este încuvințată de ministrul de comu- cațiune și așa pe toate liniile ferate de stat ungurești și pe linia ferată Dunăre-Drau, fie trenurile accelerate sau de persoane, din 1 Februarie 1881 încolo se vor plăți în clasa I. 5. cr., II. 3.5 cr. și III 2.5 cr. de perso- ană și chilometru plus darea de transport, precum și tacele pentru tren- urile miste și de mărfuri, cari trans- portează și persoane, vor fi reduce pe clasa I la 4. 5 cr., II. 3 cr. și III. 1. 5 cr. Deoarece în chipul acesta tacea de clasa III. este egală cu aceea, care se plătesce astăzi pe clasa IV, aceasta pe viitor nu se va mai purta și vagoanele ei se vor folosi nu- mai pentru transportare de lucră- tori și mărfuri plătinduse 1 cr. de perso- ană și chilometru. Biletele deja existente pentru călătoriile încolo și înderăpt, devreme ce față cu tacele noui pentru trenurile miste nu se mai pot reduce, îndreptătesc la folosirea trenurilor accelerate.

* (Epidemia de vėrsat) dice „G. Trans.“ încă tot nu se mai pote- lesce. Statistica arată și acum în orașul nostru câte 16—18 casuri de boală pe zi. Cele mai multe casuri se ivesc în Scheiu. Ce măsură eficace a mai luat on. comisiune pentru epi- demie?

* (O invențiune prețioasă.) S'a găsit, dice „Rom.“ după „Scheffield Telegraph“, un mijloc simplu și prac- tice de a micșora numărul înnecaților: El consistă într'o preparațiune chimică, care se pune sub căptușala jiletcei, de ambele părți ale peptului și se sub- ceafă. În momentul când persoana cade în apă, hainele se umflă și îneca- rea e cu neputință: capul nu poate să se cufunde sub valuri. Această in- vențiune a fost esperimentată la bă- ile din Scheffield. Întăiu s'a aruncat în apă două petece de pânză, în a căror scutece se pusese preparațiune. Pânza s'a umflat îndată și a format unui fel de pernicițe, care plutia. Unul din servitorii stabilituntului s'a îm- brăcat apoi cu o haină conținând preparațiunea și și-a aruncat apa în formă de ploaie pe el, ca să se arete, că umflarea nu se produce prin ploaie. Deși omul era ud de tot, haina lui nu se umflase. El se aruncă apoi în

apă și eși îndată la suprafață, haina sa se umflase numai decât. Inventatorul asigură, că aparatul său, care este foarte simplu, poate susține o persoană pe apă într'un timp foarte lung, 40—50 de ore. În cazul, când persoana ar perde conștiința, aparatul, pus la spate și la pept, formează un fel de perină, care susține capul.

(Innotătoare celebră). O Engleză, miss Agnes Beckwith dăce „Rom” în etate de 18 ani, care a devenit celebră prin aptitudinea s'a pentru notațiune și care a percurat anul trecut pe Tamissa, o distanță de 8 leghe în 6 ore și jumătate a făcut, dăce „Standard”, o nouă încercare mai extraordinară încă.

În presința mamei sale și tatălui său, profesor de notațiune foarte cunoscut la Londra și a unei mulțimi curioase a înnotat trei-zeci ore consecutive în marele basin al balenei în acuarium din West-minster.

Înaintea semnalului de plecare, multe persoane au căutat să se asigure dacă miss Beckwith nu purta cu sine vre un aparat de flotațiune.

Investimentată ca mateloții s'a afundat în basin; apoi, dând de fund, iute s'a desbrăcat, și apără la suprafață cu un simplu corsgiu de pagiu și într'un pantalon de mătăasă neagră, tivetat cu roșu. În primele ore, miss Beckwith a despicat apa cu vigoare, făcând tot felul de evoluțiuni cu o abilitate distinsă, și chiar valând în giurul basiniului.

Cătră oarele 11 seara, ca să se repaune se aședă pe repe. Cu toate că după condițiunile remașului, îi era permis să ese din apă odată și să se repaune o jumătate de oră, ea n'a voit să profite de acest favor. La oara mesei, părinții săi i-a dat ceaiu, carne și pește. Când judecătoriu anunțară, că miss Beckwith și-a terminat cursul și că pută să iasă din basin, a-plausele se ridicară din toate părțile și flori acoperiră pe infatigabila inotătoare.

* (Datinile ovreilor din Caucaz.) Când un Evreu din Caucaz zace pe patul de moarte, amicii săi se apropie de pat, și în momentul morței îi succedă gâtul așa că fața lui e întoarsă la spate. Protestările rudelor mai de aproape, când acestea cred că poate n'a sosit momentul din urmă, nici nu se bagă în samă. Scuirea trebuie să se facă prin o mișcare puternică, îndată ce muribundul și-a dat suflarea din urmă, și pentru a nu ajunge prea târziu se face mai bine ce-va mai de vreme.

Se întâmplă că pacientul, în loc de suflarea din urmă, dă un urlet violent și împedecă deplina scuire; ba sunt oameni, cari după aceasta s'au înstrâșat din nou, rămânând cu capul strănos spre aducere aminte a operațiunii încercate. Aceste sunt însă numai excepțiuni, căci în cele mai multe cazuri lupta cu moartea încețază prin scuirea gâtului. Cadavrul se coasă în cămașa de mort, așa că mortul rămâne liber, și se duce în fugă pe o targă la cimiter. Cadavrul cu mâinile încrucișate pe piept se depune într'o groapă de 2 metri adâncă, cu pieptul pe pământ, așa că fața după scuirea executată stă în sus.

Lângă el pune o secure, un ferăstrău, o daltă, mâncare, beutură și ceva bani, ca neapărați pentru călătoria lui. Cu instrumentele să și facă drum prin pădurea deasă ce l'impedecă de a intra pe ușa raiului, car' cu banii să mituiască pe păzitorii cerului. După ce s'au pus toate aceste lângă el, se astupă groapa ridicându-se un mormânt lungăreț; cei de față mânăncă apoi ouă coapte de tot fierbinți, dăcând de două ori: „Tu mi arzi inima, așa și-o arde pe ta.” În fine se îmbată și se întore jucând a casă.

„Resb.”

* (Cutremuri de pământ și vulcanice.) Perioada cutremurilor de pământ e însoțită de o mulțime de alte fenomene. Raportele ce sosesc din Honolulu în Sct Francisco spun că în toamna trecută a erupt vulcanul Mauna Loa din Hawai într'un mod atât de grandios, cum nu s'a mai pomenit până atunci. Erupțiunea a început la 5 Novembre, 6 miluri dela vârful craterului și vărsarea e însoțită de esplosiuni teribile.

Bibliografie.

Cionca I., *Practische Grammatik der rumänischen Sprache* (Nach Dr. Ahn's Methode) für den Schul- und Selbstunterricht. Zweite Auflage. Bucarest 1881. Prețul 2 lei n.

Mircea mormântului sau Logodiții fără voce. Traducere de N. C. Bacuresci. Prețul 60 bani.

Convorbiri literare. Anul XIV — Nr. 9 (1 Decembrie 1880).

Sumarii: *Correspondența dintre d. n. Vasile Alecsandri și Ioan Ghica*. (VI) — *Literatură religioasă populară*, adunată de episcopul Melchisedek. (Urmare) — *Istoria lui Chuang-Sing și a soției sale Tien-si* (din chinezesc, după trad. germană a d-lui E. Grisebach) (Sfârșit). — *Ad Maecenatem*; *Ad Leuconoem*; *Glycera*; *Ad Anicium*, (după Orașii), poezii de Ascario. — *Studie filologice* de V. M. Burlă. — *Străin îmi ești acum...* poezie de Veronica Mică. — *Și me n'trebi...*; *Acrostich* poezie de A. V. — *Bibliografie* de M. Pompiliu. — *Correspondență*.

Ortodoxul. Foais eclesiastică. Anul I (Sem. 2) — Nr. 11 (1 Decembrie 1880).

Sumarii: *Anunțiu*. — *Clerul de mir și clerul monahal*. — *Istoria iconomachiului*. *Cărțile Bisericești*. — *Viața monahală după regulile St-lui Pahomie și a St-lui Vasile*. — *Regulament*. — *Chestiunea salariilor profesorilor înaintea Camegiei* — *Bibliografie*.

Bursa de Viena și Pesta din 18 Decembrie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	110.25	110.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	82.30	82.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	99.25	99.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.—
Imprumutul drumurilor de fer ung. Oblig. ungi. ung. de respempararea pământului	125.25	125.75
Oblig. ungi. ung. cu clausulă de sorșie	96.50	97.—
Oblig. ungi. urb. temeș. cu clausulă de sorșie	95.25	96.—
Oblig. ungi. urb. temeș. cu clausulă de sorșie	95.—	95.—
Oblig. ungi. urbane transilvan.	94.75	95.—
Oblig. ungi. urbane eroto-slavonice	94.75	94.75
Oblig. ungi. ung. de respempararea decime de vin	96.50	—
Datorie de stat austriacă în hârtie	94.75	94.50
Datorie de stat în argint	72.90	72.90
Renta de aur austriacă	73.75	73.80
Renta de aur austriacă	87.65	87.75
Sorș de stat dela 1860	131.—	132.—
Acețiuni de bancă austro-ung.	814.—	825.—
Acețiuni de credit austr.	287.20	287.—
Acețiuni de bancă de credit ung.	262.75	264.50
Sorș unguresci cu premii	107.25	107.50
Sorș de regulatură Tisei	107.80	107.50
Argint	—	—
Galbin	5.61	5.60
Napoleon	9.37	9.37 1/2
100 marce nemțesci	58.15	58.10
London (pe polia de trei luni)	117.85	117.65

Economic.

Medias, 9 Decembrie n. Pro hectolitru: Grâu 7.40—8; Grâu săcărțit fl. 6.—6.60; Săcărț fl. 5.—5.50 Ovăs fl. 2.—2.40; Cuceruz fl. 3.—3.50; Sămânță de cânepă fl. 3.—3.50; Fasole fl. 5.—5.50 marce. —; Cartofii fl. 1.80—2; Fân fl. 1.20—1.40; cel vechiu; cel nou. —; Cănepe fl. 24—28; Slănină pro 100 chilo. cu fl. 50—66; unsoare de porc fl. 60; Său de luminări fl. 32—46; Spirit pro grad cr. 10; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40 — cr. carne de vițel 40 cr.; carne de berbec 24 cr.; ouă 6 de 10 cr. și țergul de ași n'a fost tare cercetat Timpul frumos și cald.

Budapesta, 18 Dec. n. După semnele, ce ni se arătau și în rândul trecut, am tras nădeje, că după cum am anunțat deja și în raportul nostru trecut, căt de curând vom fi cercetați de o carnă după cum s'ar cuveni pe timpul acesta. Toate așteptările însă au fost înzad. Timpul și din săptămâna trecută a fost foarte domol, deși amănunța icolo cu ploii răci, cari să se prefacă pe urmă în zăpadă. Nici ploile însă n'au ținut, tim-

pul cu deosebire cătră mijlocul săptămânei carăși a început a se însenina, temperatura deveni cu încetul chiar caldă de nesuferit în vestiminte de carnă și așa preste tot putem dăce, că avem mai mult un timp uscat primăratice. Navigațiunea pe Dunăre e în vigoare, ca vara, comunicațiunea pe uscat este de tot viațio, negoatele cu toate articolele sunt mulțumite pentru cumpărători și vândători, de vremece prețurile articolelor sunt mijlocie. Bucatele cu deosebire deși au fost în țerg în cantități foarte mari au trecut ca fulgerul, pentru că calitativ au fost frumoase și prețurile lor nu prea scumpe. Așa notăm în special:

Grâu la 85,000 m. m. cu fl. 10—12; Săcăr la 7000 m. m. cu fl. 9—10.50; orzul la 4000 m. m. cu fl. 5.50—6.50; ovăsul la 4000 m. m. cu fl. 5.50—6.80; cuceruzul la 80,000 m. m. cu fl. 8—10; făina a trecut mai bine ca mai înainte; asemenea și pâstăioasele și adică: fasolea cu fl. 12—14; linteia cu fl. 13—15; mălaiul cu fl. 7—8; sămânța de cânepă cu fl. 8.—9; sămânța de in cu fl. 10—11; (toate per 100 chilogr); lănilo cu fl. 2.50—3.80 per chilogram.

Porcii la 80,000 capete au trecut foarte bine. Din Ungaria de jos au fost la 5000, din România la vre o 600 și din Ardeal peste 300 capete; unsoarea de porc s'a vândut cu fl. 67—69; slănină cu fl. 54—55; săul cu fl. 42—43; spiritul un gros cu fl. 34—35.50; un detail cu fl. 35—36.80 per 1000 litre %;

Peile de bou, cu fl. 112—115; de vacă, cu fl. 105—110; de vițel cu fl. 215—122; de oaie cu fl. 65—70; de miel cu fl. 50—52 (toate per 102 dărab); de cal cu fl. 9.50—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.

Licității în 15 Ian. și 12 Febr. imob. societății pentru scoaterea cărbunilor de peatră din Sângiors; (judce. cerc) în 4 Ian. imob. soției lui George Kamáromy în Smeria; în 24 Ian. și 24 Febr. imob. lui David Costescu în Tâmas; în 24 Ian. și 24 Febr. imob. lui George Nandra în Dobra (trib. Deva); în 15 Ian. și 15 Febr. imob. lui Teodor Oprea în Mânăstur (trib. Cluj); în 15 Febr. și 15 Martie imob. lui Francisc Nagy în Csefalva, Bancfalva și Cosmaș (trib. Cicsereda); în 24 Dec. și 24 Ian. imob. lui Samoil Storch și ale remasului după Luise Storch în Bistrița (trib); în 19 Febr. imob. lui George Rether jun. și soji în Lășul mic (judce. cerc. Sighișoara); în 5 Ian. și 5 Febr. imob. lui Teodor Apolzan în Sibiel (trib. Sibiu); în 30 Dec. imob. lui Alexandru Cioran în Boziș (judce. cerc. Orăștie);

Nr. 366.

1—3

CONCURS.

Venind în vacanțe 2 (două) ajutoare de câte 25 fl. v. a. din cele 16 destinate a se da învățecilor dela opt profesioni anumite, se publică prin aceasta concurs pentru doi tineri români, cari voiesc una numai din următoarele meserii: rotăria, lemăria (dulgheria, bărdășia) ferăria (ori lăcătușia) curelăria (ori șelăria) măsăria (templăria) cojocăria, pelăria, cismăria (ciobotăria).

Suplicile au să fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de baptism, din care să fie evident, că concurențele este de nascero Român, și că are cel puțin etatea de 14 ani impliniți.

2. Atestat școlastic, că are cel puțin cunoscințele care se propun în școlile primare (normale) de patru clase, mai cunoască și vre-o altă limbă usitată în Transilvania maghiară sau germană.

3. Revers dela părinți sau tutori, că vor lăsa pre fi lor să învețe meseria la care se aplică, până când vor eși sodali conform regulilor existente pentru industriași și cu atestat în regulă.

4. Un esemplariu din contractul, ce părintele sau tutorul (epitropul) suplicant va încheia cu măestru, la care elevul intră pentru învățarea profesiunii.

Terminul acestui concurs se dăce până la 15 Februarie 1881.

Suplicile intrate după escipirarea acestui termin nu se vor mai putea lua în considerațiune.

Sibiu, 18 Decembrie 1880. Comitetul asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Iacobu Bolog'a m. p.

v. pres.

G. Baritiu m. p.
secret.

Nr. 257.

3—3

CONCURS.

La concursul publicat în „Tel. Rom.” Nr. 108 109 și 110 a. c. pentru parochia de cl. III. Galați nevinându-se nici un concurent, prin aceasta se publică de nou concurs cu terminul până la 20 Decembrie a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu două odăi, șură și grajd, la care mai aparține și o grădină de un car de cuceruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fânăț de un car de fân, a unui pășunat și arătură, în mărime de 2 jugere numit la „lunca morii”.

3). dela 140 de case, câte o ferdela de cuceruz stérmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă, apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de ași subterne petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului congresnal din 1878 la subscriful oficiu ppresbiteral până la terminul mai sus prefăit.

Aburd, 3 Decembrie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gallu m. p.,
protopresb.

*) În concursul prim s'a pus din eroare numai 40 case.

Nr. 154.

2—3

CONCURS.

Conform ordinațiunii consistoriale din 18 Noembrie a. c. Nr. 3688 B. prin care se dă voce comunei bisericesci Murăș-Oarba, protopresbiteratul M.-Oșorheiului, pentru instițuirea unui capelan lîngă neputinciosul lor paroch Samson Moldovanu, prin aceasta se publică concurs cu terminul 30 Decembrie, 1880.

Emolumentele sunt:

a) jumătate din canonică porțiune care face 12 jugere.

b) jumătate din venitele epitrafului;

c) alesul de capelan va purta și oficiul de învățatoriu, pentru care va avea plată 8 jugere de pământ din moșie donată de Sandu Istinicu.

Doritorii de a dobândi acest post sunt avisați conform Statutului organic ași așterne suplicele sale instruite într'u înțelesul regulamentului congresnal din 1878 oficiului protopresbiteral în Murăș-Oșorhei.

S'a dat în conțelegere cu comitetul parochial în M.-Oșorhei, 26 Noembrie 1880.

Parteniu Trombițaș de Bethlen m/p,
protopresbiter gr. or.

Epilepsia (boala grea), sgărçiri, și casurile cele mai înădărnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special Dr. Helmsen în Berlin N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja.

[66] 23—24